

Mr. sc. Branko KUKURIN

AKADEMIK PETAR STRČIĆ KAO NASTAVNIK

UDK: 929 STRČIĆ, P.
UDC: 371.1(497.5)

Prethodno priopćenje
Preliminary communication

mr. sc. Branko KUKURIN, asistent
Zavod za povijesne i
društvene znanosti u Rijeci
HR – 51000 RIJEKA
Gjure Ružića 5

Ključne riječi: Strčić, akademik, nastavnik osnovne, više i visoke škole te fakulteta

Akademik Petar Strčić započeo je 1959. god. svoj radni vijek kao nastavnik povijesti u osnovnoj školi te knjižničar "Biblioteke Vitezić" u Vrbniku (o. Krk). Ondje je bio godinu dana razrednik VI. razreda te je u više razreda predavao povijest, upoznavanje društva i prirode te fiziku(!). Čekajući zaposlenje u Sjeverojadranskom institutu za etničke odnose, historiju i ekonomiju JAZU u Rijeci (danas Zavod za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti), P. Strčić kraće je zatim vrijeme nastavnik povijesti u osnovnoj školi u susjednim Čavlima (Grobnišćina). Od tada je osnivač Odsjeka za povijest i studija povijesti te nastavnik na više školskih institucija: Pedagoškoj akademiji, Visokoj učiteljskoj školi/Učiteljskome fakultetu u Rijeci, pedagoškim/filozofskim fakultetima u Puli i Rijeci, Filozofskome fakultetu u Zagrebu itd. Ocjenitelj je novih studija u Hrvatskoj i Sloveniji, mentor kandidatima, član ili predsjednik diplomskih/profesorskih, magistarskih i doktorskih komisija.

1.

Akademik Petar Strčić, redoviti član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u njezinu Razredu za društvene znanosti, odavno je zauzeo vrlo značajno mjesto u povijesti hrvatskoga pa i slovenskoga školstva te prosvjete uopće. Kao znanstvenik te kao autor više knjiga i mnogo studija i članaka o povijesti školstva razmatrao je i povijest državnih i drugih hrvatsko-talijanskih odnosa na području Istre i Kvarnerskoga primorja u XIX. i prvoj polovici XX. stoljeća, uključivši i (tadašnju) Rijeku, zbog specifičnoga položaja toga hrvatskoga područja na sjeverozapadu Jadranskoga mora.¹

Ovaj je zemljopisni prostor stoljećima pod snažnim utjecajem stranaca, ponajprije vladajućih struktura Talijana, Nijemaca i Mađara, štoviše – nalazio se pod njihovom neposrednom vlašću. Svi su ti vladajući slojevi, u pojedinim povijesnim razdobljima intenzivnije i više, pa i neposredno, a u drugim razdobljima manje bitno, ali stalno utjecali i na obrazovanje apsolutne većine stanovništva ovoga dijela Zapadne Hrvatske, a to su Hrvati. U pojedinim razdobljima, npr. u XIX. i XX. st. provodila se i nasilna, denacionalizirajuća školska, i, općenito, obrazovna politika, mađarska, talijanska i njemačka. Poslije raspada Austro-Ugarske, godine 1918. nestaje prosvjetno-obrazovni utjecaj iz Budimpešte i Beča, ali ostaje snažan utjecaj iz Rima; ovaj, pak, prestaje 1945. godine, sa slomom Kraljevine Italije, kada su Istra, (tadašnja) Rijeka i svi Kvarnerski otoci i međunarodnopravnim aktima konačno ušli u sastav matice domovine Hrvatske. Naravno, talijanska narodnost i dalje je zadržala svoje osnovne i srednje škole. I o tome piše prof. Strčić u više svojih knjiga i radova².

2.

Već i sâm početak angažiranja prof. Petra Strčića u školstvu, u nastavi i obrazovanju pokazuje osnovne elemente koji će obilježavati i njegov kasniji, višedesetljetni put, onaj na obrazovno-prosvjetnome, i na znanstvenome polju. Doduše, taj početak nije bio unaprijed planiran, jer je P. Strčić već kao student povijesti usmjeravan prema znanstvenome poslu.³ Ovdje se radi o nastojanju prof. dr. sc. Jaroslava Šidaka, redovitoga profesora na Odsjeku za povijest Filozofskoga fakulteta u Zagrebu i

1. Tada je Rijeka bila grad na desnoj obali Rječine, potoka koji upravo ovdje utječe u Riječki zaljev Jadranskoga mora.
2. Usp., npr., rad P. STRČIĆA, *Angelo Vivante o talijanskom iredentizmu*, "Sveti Vid zbornik", sv. 7., Rijeka, str. 41-70, njegov *Predgovor* u knjizi i samu knjigu Ante CUKROVA, *Lega Nazionale i njezine škole u Istri krajem 19. i početkom 20. stoljeća*, Pula, 2001., str. 1-5, te *Proslov* P. STRČIĆA i samu knjigu Bože JAKOVLJEVIĆA, *Iz prošlosti hrvatskoga školstva u Istri*, Račice, 2006., str. 5-8.
3. Najprije je na sebe svratio pozornost prof. dr. sc. Josipa Matasovića, direktora Arhiva Hrvatske i svojega profesora iz kolegija Pomoćne povijesne znanosti, te Bartola Zmajića, arhivista u tome Arhivu. Potom je "upao u oči" i svojim fakultetskim nastavnicima, u prvome redu prof. dr. sc. Jaroslavu Šidaku, kao i akademiku Mijo Mirkoviću (Mati Baloti).

desetljećima vodećega hrvatskog historiografa,⁴ da dozna u kakvome je stanju veoma vrijedna rukopisna ostavština dr. Dinka Vitezića⁵ u "Biblioteci Vitezić" u Vrbniku na o. Krku⁶. Na Šidakovu molbu, dr. sc. Bernard Stulli, kao direktor Arhiva Hrvatske u Zagrebu, financirao je put i višednevni boravak P. Strčića u Vrbniku, pa je ovaj podnio iscrpni izvještaj o učinjenome uvidu i nalazu.⁷

Petar Strčić, međutim, za boravka i istraživanja u Vrbniku dublje se zainteresirao za tu veliku i dragocjenu arhivsku zbirku⁸. Kako je u tamošnjoj osnovnoj školi⁹ bilo prazno radno mjesto nastavnika povijesti, P. Strčić – tada apsolvent povijesti zagrebačkoga Filozofskog fakulteta, ostao je u Vrbniku do kraja školske godine 1959./1960. Uz povijest od V. do VIII. razreda, predavao je u V. razredu i predmet "Upoznavanje društva i prirode", a kako nije imao dovoljan broj nastavnih sati u toj relativno maloj školi, u VII. razredu predavao je i – fiziku (!).¹⁰

4. O Jaroslavu Šidaku usp. specijalni, jubilarni, L. broj "Historijskoga zbornika" (Zagreb, 1997.) koji je posvećen tomu znamenitom i zaslužnom znanstveniku, ali i odgajatelju niza naraštaja profesora povijesti u školama, znanstvenika i drugih stručnjaka.
5. Dr. Dinko Vitezić – uz biskupa dr. Jurja Dobrilu iz središnje Istre te svećenika i književnika Matu Bastiana iz Kastavštine – bio je vođa prvoga naraštaja hrvatskih narodnih preporoditelja u Istri i na Kvarnerskim otocima u XIX. stoljeću. Vitezić je bio pravnik, do 80-ih godina savjetnik dalmatinske pokrajinske Vlade u Zadru, brat krčkoga biskupa dr. Ivana Josipa Vitezića, te od 1873. do 1891. god. jedini hrvatski zastupnik u Carevinskome vijeću (donjemu domu parlamenta) Austro-Ugarske Monarhije. O njima je šire i dublje prvi više puta pisao P. Strčić. Tako o Viteziću usp. kao primjer samo nekoliko prvih objavljenih njegovih radova: *Pismo osnivačkog odbora Čitaonice u Vrbniku Dinku Viteziću 1871. g.*, "Riječka revija", XIII, 1.-2., Rijeka, 1964., str. 93-100, *Dinko Vitezić i ribarstvo uz istočnu obalu Jadrana u drugoj polovini XIX stoljeća*, "Jadranski zbornik", VI., Rijeka-Pula, 1965., str. 341-370, te *Pismo Antuna Karabaića Dinku Viteziću uoči parlamentarnih izbora u Istri 1873. godine*, "Istarski mozaik", IV., 3.-4., Pula, 1966., str. 159-164.
6. Osnovao ju je dr. Dinko Vitezić kao obiteljsku zakladu – njegovu i njegova brata dr. Ivana Josipa Vitezića, krčkoga biskupa.
7. Rukopisna ostavština – stotinjak fascikala – tada, a i danas nalazi se u Biblioteci Vitezić u Vrbniku. Usp. sažeti izvještaj P. STRČIĆA: *Istraživanja u "Biblioteci Vitezić" u Vrbniku na otoku Krku*, "Ljetopis JAZU" za 1965., knj. 72., Zagreb, str. 353-355, te članke: *Traže se sljedbenici dr Vitezića i dr Dvorničića. Zapušteno knjižno blago u Vrbniku*, "Novi list", XVIII., 18., Rijeka, 22. siječnja 1964., str. 10, i *Što je s Bibliotekom Vitezić u Vrbniku*, "Novi list", XIX., 224., Rijeka, 25.-26. rujna 1965., str. 8.
8. Prva je prijavljena i prihvaćena teza za doktorat znanosti P. Strčića na Filozofskome fakultetu u Zagrebu bila upravo o životu i djelu dr. Dinka Vitezića. Poslije je temu proširio, prijavio je kao drugu, novu doktorsku radnju te je tezu i obranio, ali sada o hrvatskome narodnom pokretu u Istri i na Kvarnerskim otocima u Dobrilino doba, tj. u prvoj polovici i trećoj trećini XIX. stoljeća.
9. Pokrivala je i susjedna sela Garicu i Risiku.
10. Prof. Strčić u niz je navrata javno rekao da je pravi antitalent za sve prirodne i tehničke znanosti. To je odmah, ujesen 1959. god. rekao i tadašnjim svojim đacima u VII. razredu vrbničke osnovne škole. No, upozorio ih je i na to da on ipak zna – čitati, pa, dakle, njegovi vrbnički učenici moraju znati gradivo reproducirano u obveznom udžbeniku, kako ne bi napravili teške neugodnosti i sebi i njemu. Priča se da je taj neočekivani, iskreni, pedagoški postupak djelovao tako da nikada prije ni kasnije nije u toj školi, u njezinu VII. razredu, bio bolji uspjeh iz fizike! Taj je primjer na kolegijima prosvjetnih savjetnika u Rijeci isticao u više navrata i inspektor o. Krka; štoviše, on je predložio da P. Strčić prijeđe u gimnaziju u Krku, što je i prihvaćeno, pa je P. Strčić morao potegnuti "veze i

Nakon što je diplomirao, krenuo je na odsluženja obveznoga vojnog roka u Bileću, u Hercegovini, te u Postojnu, u Sloveniji; u oba ta garnizona također je kolegama i vojnicima znao predavati sadržaje niza nastavnih predmeta iz područja opće povijesti te iz političke, pravne i gospodarske povijesti; održavao je opća, popularna predavanja.

Vrativši se kući, u Rijeku, čekao ga je poziv njegova fakultetskoga profesora i predsjednika Akademije dr. sc. Grge Novaka da krene na put za Dubrovnik gdje ga je u Akademijinu institutu čekalo mjesto asistenta. No, P. Strčić "izborio" je asistentsko mjesto u zavičaju, u riječkome, također Akademijinu, Sjeverojadranskome institutu za etničke odnose, historiju i ekonomiju, napose uz pomoć akademika, sveučilišnoga profesora i književnika Mije Mirkovića (Mate Balote), koji je u ime Akademije bio voditelj toga Instituta.¹¹ Čekajući rezultate javnoga natječaja, P. Strčić kratko je vrijeme bio nastavnik povijesti u grobničkoj osnovnoj školi u Čavlima¹². Ovdje je – uz direktora Ružića bio je jedini muškarac u sredini od desetak učiteljica i nastavnica – također svratio na sebe pozornost svojim pristupom napose grobničkim dječacima, i inače poznatima po svojoj veselosti i živosti, tako da je redovita prosvjetna inspekcija predložila da prijeđe u Eksperimentalnu osnovnu školu "Brusić" u Rijeci; nadasve ga je "tražila" tamošnja nastavnica Zora Vujaklija. Direktorica Žiborski mnogo mu je puta kasnije izrazila čuđenje: kako se mladi dečko-profesor može "zabiti" samo u svijet arhivalija, a ne u mladu, živu sredinu djece?¹³

-
- vezice" kako bi ostao osnovnoškolski nastavnik u Vrbniku i tako mogao svakodnevno istraživati u potpuno neistraženoj Vitezićevoj rukopisnoj, vrlo bogatoj ostavštini.
11. Voditelji instituta ili zavoda u ime Akademije mogu biti akademici – redoviti članovi i članovi suradnici; upravitelji su druge ličnosti, uobičajeno iz redova stalno zaposlenih znanstvenih radnika. U doba kad je P. Strčić primljen za asistenta direktor je bio dr. sc. Vjekoslav Bratulić, a voditelj akademik Mijo Mirković. Danas je upravitelj mr. sc. Darinko Munić, a voditeljsko mjesto Zavoda u Rijeci s Podružnicom u Puli od akademika Milana Moguša, sadašnjega predsjednika HAZU, naslijedio je akademik Petar Strčić.
  12. Zamjenjivao je svoju gimnazijsku i studentsku kolegicu Kseniju Mrak-Lakoš, profesoricu povijesti, koja je tada očekivala bebu.
  13. Prigodom jednoga od detaljnijih pregleda knjižnice te eksperimentalne osnovne škole, uočen je vrlo velik broj knjiga i zbornika staljinističkoga sadržaja i usmjerenja. Komisija je odlučila da se knjige otpreme na reciklažu u riječku Tvornicu papira. Direktorica Žiborski, međutim, pozvala je prof. Strčića i zatražila njegovo mišljenje; dakako, prof. Strčić dao je pismenu ocjenu kojom je odbio uništenje toga vrlo bogatoga knjižnog fonda, jer takav je postupak s nepoćudnim tiskanim sadržajima poznat i iz razdoblja samoga staljinizma te iz nacističkoga odnosa prema knjigama i njihova spaljivanja knjiga (nacisti su potom spaljivali i ljude, u konclogorima). Knjige su sačuvane i smještene u riječki Muzej revolucije (danas Gradski muzej Rijeke), te u Naučnu biblioteku (danas Sveučilišna knjižnica). U 90-im godinama započeto je "čišćenje" mnogih knjižnica u Hrvatskoj i uništenje knjiga nepoćudna sadržaja. Tada je P. Strčić, kao direktor Arhiva Hrvatske u Zagrebu (sada Hrvatski državni arhiv), pismeno protestirao kod predsjednika hrvatske Vlade Josipa Manolića, pa je ovaj izdao nalog da se knjige ne uništavaju već predaju, npr., i hrvatskim arhivima. No, uspkos tomu, tih je godina poznati sveučilišni profesor i filozof Milan Kangrga bio i javno napadan, čak i tužen sudu zbog uvrede, kad je jedna ravnateljica osnovne škole dala spaliti knjige nepoćudna sadržaja; ravnateljica nije kažnjena.

Od tada, od 1961. god. do umirovljenja 2005. god. prof. Strčić stalno je u znanstvenoj ili arhivskoj službi. Ali, školu i nastavu te povijest školstva, ipak, nikad nije napustio ni zanemario. Tako je ipak došao u samu zgradu te riječke eksperimentalne osnovne škole, ali na gornje katove, u tamošnju Pedagošku akademiju.

3.

Šezdesetih je godina od P. Strčića zatraženo da iz Sjeverojadranskoga instituta prijeđe na riječku višu školu, na Pedagošku akademiju, da na njoj osnuje Odsjek za povijest, pokrene studij povijesti (u kombinaciji s drugim predmetima) te da bude predavač u stalnome radnom odnosu. Odbio je prijeći na tu višu školu, ali je studij pokrenuo te je bio vanjski predavač.

Povremeno je predavao i na istoimenoj, također višoj školi u Puli.

U tim 70-im godinama povremeno je predavao i na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu, na poziv prof. dr. sc. Dragovana Šepića, potonjega akademika, kao i na ekonomskim fakultetima u Rijeci, na poziv vanjskoga profesora dr. Danila Klena, te u Zagrebu.

U sljedećemu desetljeću – tada je bio direktor Arhiva Hrvatske u Zagrebu i arhivski savjetnik – bitan je, možemo reći čak i presudan sudionik u osnivanju Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu¹⁴; na njemu je godinama bio predavač iz pomoćnih povijesnih znanosti, napose iz arhivistike.

Tih je 80-ih godina bio predavač i na Odsjeku za organizaciju kulturnih aktivnosti Pedagoškoga fakulteta u Rijeci¹⁵.

U 90-tim godinama, pak, upravitelj je Arhiva HAZU, znanstveni savjetnik i član suradnik HAZU, predaje na poslijediplomskome studiju povijesti Odsjeka za povijest te na redovitome spomenutom studiju informacijskih znanosti Filozofskoga fakulteta u Zagrebu.

U tome razdoblju, potkraj XX. stoljeća i u počecima XXI. st. predaje istodobno i na Pedagoškome fakultetu u Puli te na istoimenome fakultetu u Rijeci; oba fakulteta uskoro će biti preimenovani u Filozofski fakultet u Puli, odnosno Filozofski fakultet u Rijeci.

Ovo posljednje preimenovanje riječkoga Fakulteta zanimljive je povijesne sudbine. Naime, dogodilo se to i znatnom zaslugom prof. Strčića, jer je osnovao Odsjek za povijest i postao njegov prvi pročelnik; pročelnik će toga odsjeka biti gotovo deset

---

14. Bilo je planirano i gotovo odlučeno da bude osnovan na nekome od tehničkih fakulteta.

15. Anagažirao ga je kao svojega nasljednika zaslužni Željko Grbac iz Kastavštine, koji je tada dobio smrtonosnu bolest, a bio je osnivač toga studija, kulturni, politički, gospodarski i prosvjetni djelatnik, dugo vremena glavni urednik kulturnoga riječkog časopisa "Dometi" i prvi glavni urednik "Kastavskoga zbornika".

godina. Tada je studij povijesti trebao biti vezan samo uz studij filozofije, kao dvopredmetni, a studij filozofije bio je javno osporen i nije mu dopušteno zaživjeti. No, nitko nije primijetio da je to dvopredmetni studij, a da je drugi studij, onaj povijesni, "Strčićev". Tada se krenulo u napad i na taj studij, ali – s katastrofalnim ishodom. Naime, tihi rad prof. Strčića bio je daleko učinkovitiji nego javne demonstracije studenata i široki medijski odjek.¹⁶

Uskoro je počeo predavati kolegij "Povijest" na Visokoj učiteljskoj školi u Rijeci, današnjemu Učiteljskom fakultetu, a predaje i dva kolegija iz povijesti za turističke vodiče na Fakultetu za turistički i hotelski menadžment u Opatiji.

U međuvremenu i dalje je mentor niza magistranada i doktoranada te član ili predsjednik povjerenstava, pa i član habilitacijskih komisija.¹⁷ U istim je zvanjima i u pogledu diplomskih radova.

I još nešto: ocjenitelj je uvođenja redovitih, poslijediplomskih i doktorskih studija na više fakulteta u Hrvatskoj, pa i na Sveučilištu u Kopru, u Republici Sloveniji.

Zbog učestalih, višegodišnjih težih obiteljskih zdravstvenih nepogoda njegovih najbližih¹⁸, u načelu dr. Strčić mora biti najviše vezan uz Rijeku i Zagreb¹⁹. Stoga je redovito odbijao i još uvijek odbija brojne pismene i usmene pozive i ponude da predaje, osim na fakultetima na kojima je već angažiran, i na redovitim, poslijediplomskim i doktorskim studijima, pa i po novome "Bolonjskom procesu", u ostaloj Hrvatskoj, te u Austriji, Italiji, Mađarskoj, Njemačkoj, SAD-u i Sloveniji.²⁰

-
16. God. 1998. ipak je Fakultetu odobreno ime Filozofski fakultet, uz javne demonstracije studenata i proteste riječke kulturne i znanstvene javnosti (o čemu su redovito javljali svi mediji), ali i kao rezultat sasvim "tihoga" rada prof. Strčića, o čemu se tada ništa nije znalo. Pokušalo se oboriti i njegov program i plan studija povijesti – koji je sastavio u suradnji s dr. sc. Miroslavom Bertošom, dugogodišnjim profesorom više škole i fakulteta u Puli, i dr. sc. Milom Bogovićem, predavačem na Visokoj bogoslovnoj školi (sadašnji gospičko-senjski biskup). Između ostaloga, u "tajnim" ocjenama nekvalificiranih recenzija prigovoreno je i zbog "zastarjele literature"; a prof. Strčić je u literaturu uvrstio, npr., i – Bibliju(!) te one knjige povijesnoga sadržaja koje imaju trajnu vrijednost, a autor im je bio – ni više ni manje već tadašnji, ujedno i prvi predsjednik Republike Hrvatske, dr. sc. Franjo Tuđman! Prof. Strčić, usput, na jednome sastanku, obavijestio je dr. Tuđmana što misle "njegovi" ljudi o njegovoj znanstvenoj djelatnosti; može se zamisliti kako je reagirao vrlo temperamentni naš prvi predsjednik Republike!
  17. Npr., i na zagrebačkome Katoličkom fakultetu za mons. dr. Franju Velčića, krčkoga kanonika i ranijega generalnog vikara Krčke biskupije.
  18. Između drugih, preminula mu je i kći, jedinica, vrlo mlada asistentica Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje u Zagrebu, Snježana Marija Marčec, stručnjakinja za čakavštinu, koja se upravo pripremala za nastavni rad na filozofskim fakultetima u Rijeci i Zagrebu.
  19. U Zagreb je prešao 1980. godine, kada ga je Izvršno vijeće SRH, kao osobni odabir i na prijedlog dr. sc. Bernarda Stullija, dotadašnjega direktora središnjega hrvatskog arhiva i tadašnjega predsjednika Arhivskoga savjeta SRH, imenovalo direktorom Arhiva Hrvatske u Zagrebu (sadašnji Hrvatski državni arhiv).
  20. Samo kao kuriozitet napominjemo da se početkom 80-ih godina zahvalio na ponudi i pozivu da predaje u – Tunisu!

Uz sve to, prof. Strčić je u riječkoj regiji, za Istru, Kvarnersko primorje i Gorski kotar, povremeno, 60-ih i 70-ih godina radio još i kao vanjski suradnik državne prosvjetne inspekcije u Rijeci za nastavu povijesti u osnovnim školama i u gimnazijama.

Kao predsjednika Društva za hrvatsku povjesnicu/Saveza povijesnih društava Hrvatske u 90-im godinama sazivao je sastanke – i na zahtjev nadležnoga ministarstva – kako bi se utjecalo na promjenu nekvalitetnoga programa i plana povijesti u školama i udžbenika. U tome nije uspio. Godine 2005. bio je utjecajni član povjerenstva Ministarstva znanosti, prosvjete i športa Republike Hrvatske za preocjenjivanje nastavnoga programa i plana povijesti u osnovnoj školi (“katalog znanja”).

4.

Akademik Petar Strčić u 40-godišnjemu razdoblju svoje nastavničke aktivnosti odgojio je i obrazovao niz naraštaja povjesničara, osnovnoškolskih i srednjoškolskih profesora, arhivista, znanstvenih radnika itd., među kojima su mnogi danas vrlo ugledni prosvjetni, znanstveni i drugi djelatnici, a od kojih dio radi i u medijskim, prosvjetno-inspekcijskim, nakladničkim i u drugim kućama.

Tako je, uz ostale, na višu Pedagošku akademiju u 60-im godinama XX. st. doveo srednjoškolskoga profesora Berislava Lukića²¹, stručnoga suradnika Centra za historiju radničkoga pokreta i NOR-a Istre, Hrvatskoga primorja i Gorskoga kotara prof. Nikolu Crnkovića, te asistenta Akademijina Zavoda u Rijeci, kasnije doktora znanosti, Antuna Girona. Niz je takvih sveučilišnih nastavnika u raznim sredinama, a od onih koje je u novije doba doveo na riječki Filozofski fakultet spominjemo nekoliko dosadašnjih nastavnika, npr. prof. dr. sc. mons. Milu Bogovića, gospičko-senjskoga biskupa, prof.

---

21. Prof. Berislav Lukić, sada pokojni, uz ostalo, bio je i poznati riječki gimnazijski profesor i pedagog te kulturni radnik. Bio je i vrlo plodan prevoditelj s talijanskoga jezika. Kao osobitu zanimljivost ovdje navodimo da je prof. Strčić između više kandidata odabrao i kao svojega kolegu na višu školu iz srednje škole doveo prof. Lukića, svojega nekadašnjega gimnazijskog direktora. Još je veća zanimljivost sljedeće: direktor Lukić – zbog učenikovih nepodopština – bio je potpisao dokument s prijetnjom isključenja P. Strčića iz gimnazije! No, prof. Strčić – poznato je i inače – nije zlopamtilo, već je vrlo visoko cijenio rad prof. Lukića kao srednjoškolskoga direktora, profesora, pedagoga, kulturnoga i znanstvenoga djelatnika. Ipak, da nije bilo odlučnosti prof. Strčića, teško da bi prof. Lukić bio postao i u mirovinu otišao kao profesor više škole. Naime, prof. Lukića pratio je “težak politički delikt” iz 50-ih godina, kada se suprotstavio zloupotrebi svojih gimnazijalaca u političke svrhe, i k tome još na vulgaran način (u javnim, državnim i političkim sukobima s Republikom Italijom te s Katoličkom crkvom). Naime, prof. Lukić je na polugodištu bio smijenjen s mjesta direktora gimnazije u Sušaku i poslan za knjižničara u riječku Naučnu biblioteku. Prof. Strčić bio je pozvan u nadležno partijsko i državno tijelo u Rijeci te mu je rečeno da prof. Berislav Lukić ne može biti profesor više škole i predavati povijest. Poznajući temperament i odlučnost akademika Strčića i danas, možemo zamisliti što je sve uvaženim drugovima rekao. Uglavnom, prof. Berislav Lukić primljen je na Pedagošku akademiju i ostao na njoj predavač za kolegij Opća povijest sve do odlaska u zasluženu mirovinu.

dr. sc. Nevena Budaka (bio je i dekan Filozofskoga fakulteta u Zagrebu) i prof. dr. sc. Ivu Goldsteina, redovite profesore Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, dr. sc. Damira Grubišu, docenta Fakulteta za političke znanosti u Zagrebu, prof. dr. sc. Roberta Matijašića, redovitoga profesora Filozofskoga fakulteta u Puli (bio je i dekan toga fakulteta), prof. dr. sc. Ivu Rendića-Miočevića, redovitoga profesora Filozofskoga fakulteta u Zadru, itd. Doveo je, doslovce, i sve sadašnje nastavnike na Odsjeku za povijest Filozofskoga fakulteta u Rijeci, na čelu s njegovom pročelničkom nasljednicom dr. sc. Vesnom Bauer-Munić, doc., a tu je i dr. sc. Darko Dukovski, izvanredni profesor, oboje u stalnome radnom odnosu. Tu su još i vanjski suradnici – akademik Franjo Šanjek, redoviti profesor Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Zagrebu (bio je i dekan), dr. sc. Klara Buršić Matijašić, docentica Filozofskoga fakulteta u Puli, dr. sc. Slavko Zec, generalni vikar Krčke biskupije, dr. sc. Anton Bozanić, dekan župnik u Malome Lošinj, profesori Filozofskoga fakulteta u Puli – dr. sc. Miroslav Bertoša, redoviti, i dr. sc. Slavena Bertoša, izvanredni profesor, itd. Među nastavnicima u stalnome i u vanjskome radnom odnosu ima i studenata P. Strčića. A i sam još uvijek predaje tri kolegija – “Uvod u povijest”, “Pomoćne povijesne znanosti” i “Hrvatsku povijest od kraja XVIII. st. do 1918. godine”.²²

5.

Kako je već rečeno, akademik P. Strčić objavio je i niz radova koji govore o prosvjetnim i obrazovnim prilikama u povijesti Zapadne Hrvatske, osobito u Istri, Kvarnerskome primorju i Gorskome kotaru. No, o tome će autor ovoga članka dati zaseban prilog.

Već i ovo, prethodno, kratko priopćenje, za sada je dovoljno kako bi novi naraštaji i naši neposredni nasljednici bolje razumjeli povijesna događanja i ličnosti. Jer, oni odrastaju u samostalne jedinice i u školama, i to pod paskom mnogih učitelja, nastavnika i profesora.

Pa neka im bude i akademik Petar Strčić primjer svojom bogatom i plodnom odgojno-obrazovnom, nastavničkom djelatnošću u osnovnome, višemu i visokome školstvu.

---

22. Samo kao primjer usp.: *Sveučilišni vodič 2000./2001.*, Sveučilište u Rijeci, Rijeka, 2001, i *Sveučilišni vodič 2001./2002.*, Sveučilište u Rijeci, Rijeka, 2002.

SUMMARY

ACADEMICIAN PETAR STRČIĆ AS TEACHER

Branko KUKURIN, M.A.
HR – 51000 RIJEKA
CROATIA

Key words: Strčić, academician, teacher in primary, higher and high school and university

In 1959 academician Petar Strčić began to work as a history teacher in primary school and as a librarian in library "Vitezić" in Vrbnik (island of Krk). He was the class master of the sixth grade and taught history, science and even physics in several classes (!). Waiting to be employed in North- Adriatic Institute of Yugoslav Academy of Sciences and Arts (presently Institute of Historic and Social Sciences of Croatian Academy of Sciences and Arts), P. Strčić was a history teacher in the primary school of Čavle (Grobnik area) for a short period of time. He is the founder of the Department of History and Historic Studies at several institutions: Pedagogical Academy, High Teaching School/Pedagogical Faculty in Rijeka, pedagogical/philosophy faculties in Pula and Rijeka, Faculty of Philosophy in Zagreb etc. He is the evaluator of new studies in Croatia and Slovenia, mentor to candidates, member or president of graduation, master- of- art and doctorate committees.

SOMMARIO

PETAR STRČIĆ COME INSEGNANTE

mr. sc. Branko KUKURIN
HR – 51000 RIJEKA
CROAZIA

Parole chiavi: Strčić, insegnante

Nel 1959 Strčić comincia la sua carriera in una scuola elementare, insegnando la storia, società e natura, ma anche fisica (!). Allo stesso tempo è bibliotecario nella biblioteca "Vitezić" a Vrbnik (isola di Veglia). Aspettando l'impiego nell'Istituto dell'Adriatico del Nord dell'Accademia Yugoslava di scienze ed arti a Rijeka (oggi: Istituto per le scienze storiche e sociali dell'Accademia croata di scienze ed arti), Strčić è insegnante di storia nella scuola elementare a Čavli (regione di Grobnik). D'allora in poi fonda la Sezione di storiografia e lo Studio di storiografia, ed insegna all'Istituto magistrale e alla Facoltà di magistero a Rijeka, alla Facoltà di lettere a Pula, Rijeka e Zagabria ecc. È censore di nuovi studi in Croazia e in Slovenia, mentore, membro oppure presidente delle commissioni di laurea e di dottorato.

ZUSAMMENFASSUNG

AKADEMIEMITGLIED PETAR STRČIĆ ALS LEHRER

Mr. Branko KUKURIN
HR – 51000 RIJEKA
KROATIEN

Schlüsselwörter: Strčić, Akademiemitglied, Grundschul – und Hochschullehrer,
Universitätsprofessor

Das Akademiemitglied Petar Strčić begann sein Berufsleben im Jahr 1959 als Geschichtslehrer in einer Grundschule und als Bibliothekar der " Bibliothek Vitezić" in Vrbnik (auf der Insel Krk). Dort war er ein Jahr lang Klassenlehrer der sechsten Klasse. In mehreren Klassen unterrichtete er Geschichte, Landeskunde und Physik (!). Während P. Strčić auf eine Anstellung im Nordadriatischen Institut der Jugoslawischen Akademie der Wissenschaften und Künste in Rijeka (heute Institut für Geschichts- und Sozialwissenschaften der Kroatischen Akademie der Wissenschaften und Künste) wartete, war er kurze Zeit als Geschichtslehrer in der Grundschule im Ort Čavle (Grobinščina) tätig. Dann wurde er Begründer der Abteilung für Geschichte und des Studiums der Geschichte sowie Hochschullehrer an mehreren pädagogischen Institutionen: an der Pädagogischen Akademie, der Lehrerhochschule / der Fakultät für Lehrerausbildung in Rijeka, an der Pädagogischen / Philosophischen Fakultät in Pula und Rijeka, an der Philosophischen Fakultät in Zagreb usw. Er ist ein prominenter Kritiker der neuen Studien in Kroatien und Slowenien, Mentor vieler Kandidaten, Mitglied oder Präsident von Diplomkommissionen / von Lehrer-, Magister- und Habilitationskommissionen.